

פרשת
כי תצא
תשפ"ו

גדליהו המאיר

בה"י
שנה ה'
גליון
דמ"ב

פנינים יקרים, רעיונות מכריקים, סיפורים נפלאים,
מתוך שיעורי הרב הגאון המשפיע,
פה מפיק מרגליות
רבי מאיר צוויבל שליט"א
מחבר ספרי נר המאיר

מאמר המאיר

הירא מעבירות שבידו מובטח לו שישוב בשלום מן המלחמה

ונתנו ה' אלוֹקֵינוּ ליצרא דע"ז בידך

בפרשתנו (דברים כא ז): 'כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוֹקֵינוּ בידך ושביט שבינו, וברש"י: 'לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע', וכבר דקדקו המפרשים בלשון הפסוק, דתחילה פתח בלשון רבים: 'אויבך', וסיים בלשון יחיד 'ונתנו'.

והחיד"א כתב ליישב זה על פי המסופר במסכת יומא (טז) על אנשי כנסת הגדולה שבחזרם מן הגולה בבבל בקשו רחמים על

יצרא דעבודה זרה, באמרם 'לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן', ונמסר בידם וביטלוהו, וכשראו שעת רצון הוא בקשו רחמים גם על יצרא דעריות ונמסר בידם, אך לא יכלו לבטלו כיון שבו תלוי קיום העולם, וסימו את עיניו 'ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה'. וזהו הרמז: 'כי תצא למלחמה על אויבך' - לשון רבים, דהיינו גם כנגד יצר הרע דעבודה זרה וגם על יצרא דעריות, 'ונתנו ה' אלוֹקֵינוּ בידך' - לשון יחיד, דהיינו רק יצרא דעבודה זרה, ואילו מן השני -

לא לחשוב על דובים לבנים

עליך להזהר שלא לחשוב על דובים לבנים כלל וכלל! אם תחשוב על דובים לבנים אפילו פעם אחת בזמן השימוש בתרופה היא לא תועיל יותר במאומה! שחק החולה: 'דובים לבנים? בקושי יודע אני מה זה, ואני לא זוכר מתי בכלל חשבתי מהם בשנים האחרונות, 'נפלא' הפטיר ה"רופא", 'אם כך הרפואה מובטחת לך'.

החולה יצא מן החדר וכל הדרך שינן לעצמו 'לא לחשוב על דובים לבנים... לא לחשוב על דובים לבנים... לא לחשוב...! הדובים הלבנים התחילו לצוף מול עיניו והוא ניסה לגרשם, 'איני רוצה לחשוב עליכם! גער בהם במחשבתו, אך כמו להכעיס שבו הללו וריחפו מול עיניו. לאחר שלשה ימים הופיע החולה שוב בחדרו של הרופא והודיע שהתרופה לא הועילה, 'האם חשבת על דובים לבנים?' שאל הרופא, 'אכן' השיב החולה בשפל קול, 'איני יודע איך זה קרא לי, שנים שלא חשבתי על דובים לבנים, ואילו עכשיו נדחפו הדובים החצופים כל הזמן לתוך מחשבתי וככל שניסיתי לא הצלחתי לגרשם, מה אעשה עכשיו?', 'אין דבר' ניחמו הרופא 'אמכור לך עכשיו צנצנת נוספת מן התרופה היקרה, ותשתדל מעכשיו לא לחשוב על הדובים הלבנים...'

הסוף ידוע, החולה הטיפש לא הצליח

הנה ידוע מפי ספרים וסופרים שהעצה היעוצה להינצל ממחשבות האסורות, הוא להסיח את דעתו מהם לדברים אחרים, ולא ללחום בהם בעל כרחך, ובעלי המוסר המשילו על זה משל נאה, מעשה באיש אחד שרצה להתעשה ומצא לעצמו דרך נאה, הוא הופיע בעיר נידחת ופרסם את עצמו כרופא מומחה ובעל תרופות פלאיות ועצות נסתרים המסוגלים לרפאות כל נגע ומחלה. יום אחד הגיע אליו תושב אחד כולו כואב וגונח, 'מה אירע?' דרש אצלו ה"רופא", 'אוי דאקטאר! בכה הלה, 'כבר מהבוקר תקפוני יסורים נוראים ואיני מסוגל לסבול עוד', ה"רופא" בדק את החולה בפנים חמורות ועשה את עצמו כמעייין בכמה ספרים לועזיים, ולבסוף פנה אל החולה ואמר לו: 'אתה סובל ממחלה חמורה, אך למזלך יש ברשותי תרופה מצויינת לחולי זה, אולם מחירה יקר מאוד, האם יש ברשותך לשלם על זה?', 'אשלם ככל אשר יושת עלי!' גנח החולה, 'רק תביא לי את התרופה מהרה איני מסוגל לסבול עוד', נכנס ה"רופא" לחדר ויצא משם כעבור מספר דקות עם צנצנת קטנה של חומר לא ברור, 'הא לך!' הושיטה לחולה, 'מצנצנת זו עליך לשתות בוקר וערב למשך שלשה ימים, ואז תתרפא'. 'אולם' הוסיף ה"רופא" באזהרה חמורה, 'תנאי אחד יש לך, על מנת שהתרופה תועיל

להשתחרר מן הדובים הלבנים והתועלת היחידה של התרופה היתה להעשיר עוד ועוד את הרופא, וזו היתה ערמתו, כי הוא ידע היטב שאף על פי שעד עכשיו לא עלה הדוב על קצה מחשבתו, מכל מקום, כיון שיהיה עסוק ב'לא לחשוב' על הדובים הלבנים, בהכרח יחשוב מהם.

וכן הוא הענין גם במחשבות אסורות, אם יהיה האדם עסוק להסירן ממחשבתו עד מהרה ימצא את עצמו מהרהר בהן כל היום, והדרך היחידה להנצל מהם הוא לא לעשות עסק מהם כלל ולהסיח את הדעת לדברים אחרים, וכפסקו של הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה כב כא) 'יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה'.

ויש לרמז זה בפסוק (דברים כג ח): 'ועשית מעקה לגגך, מעקה' ראשי תיבות ה'רהורי ע'בירה ק'שים מ'עבירה, רצה לומר שאם אירע שעלו בך הרהורים אשר לא טובים, אזי 'לא תשים דמים בביתך', פירוש שלא תנהג בהם מנהג דמים שהאדם מתעסק בהם ומונה אותם בכל שעה, אפילו כדי לדחותם ממך, 'כי יפול הנפול ממנו', אלא תסיח דעתך לדברים אחרים ומלא את לבך בדברי תורה וממילא יתבטלו המחשבות ויכלו מאליהם.

מאמר המאיר

דוד המלך התחזק בהבטחת התורה שלא ינזק במלחמה

ויש לומר על פי האמור שדוד המלך כאשר התיירא מפני אכיש פן יפרע ממנו עכשיו על המלחמה שעשה עמהם, נזכר בשינוי הטעם של תיבת 'ילך' ובהבטחת התורה ש'ישוב לביתו' בשלום ולא ינזק מן המלחמה והתחזק ולא התיירא עוד, וזהו מרומז בפסוק: 'לדוד בשנותו את 'טעמו' וגו' וילך', שהתבונן בטעם של תיבת 'ילך' שהוא משונה מן הרגיל ועולה למעלה, והתחזק בהבטחת התורה שוודאי ישוב לביתו בשלום ולא יארע לו שום נזק.

וזהו שאמר הכתוב (שם לד ט-י) 'טעמו וראו כי טוב ה', 'טעמו וראו', דהיינו ראו והתבוננו בטעם הכתוב, ותבינו מזה 'כי טוב ה', וכי הוא מקבל תשובת כל אחד ונותן לו הבטחתו שינצל מן המלחמה. וזהו שמסיים דוד המלך נעים זמירות ישראל 'יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו', דהיינו שהיראים את ה' ושבים בתשובה על עבירות שבידם ישובו בשלום מן המלחמה ולא יחסר אף אחד מהם.

ובזה יש לפרש הפסוק בפרשתו: 'כי תצא למלחמה על אויבך' לשון רבים, דהיינו כנגד השונא העומד על ישראל להלחם בו, וגם כנגד היצר הרע, דהיינו שקודם המלחמה תשוב מעבירות שבידך, אז מבטיחה התורה 'ונתנו ה' אלוך בידך' לשון יחיד, דהיינו שימסור בידך את השונא ותשוב בשלום מן המלחמה ברוחניות ובגשמיות.

הוא יצא דעריזות - 'ושבית שבי', למעט ממנו מעט דלא יתגרה איניש בקריבתיה. עכ"ל.

הירא מעבירות שבידו מבטיחה לו התורה 'ילך ויבוא לביתו'

ונראה לפרש בכעין זה בהקדם מאמר נפלא מאת הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע על הפסוק (דברים כ ח): 'ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו ולא ימס את לבב אחיו כלבבו', וברש"י שם: 'הירא ורך הלבב הירא מעבירות שבידו', וצריך להבין, דאם הוא ירא מעבירות שבידו אם כן בעל תשובה הוא וצדיק גמור הוא, אם כן למה לא ילך למלחמה, וכדמצינו שאנשי מלחמת מדין גם כן היו כולם צדיקים.

ותירץ הרה"ק מבעלזא, דהנה לכשנקדק נראה שהטעם שעל תיבת 'ילך' הוא טפחא, שהוא טעם מפסיק קצת ומושך את התיבה למעלה, ולפי זה יש לפרש כוונת הכתוב כך: 'מי האיש הירא ורך הלבב', רוצה לומר שהוא ירא מעבירות שבידו, ממילא הרי הוא בעל תשובה וצדיק גמור, על כן אומר לו הכתוב 'ילך' למלחמה ואל יתיירא עוד, כיון שהוא צדיק, והתורה הקדושה מבטיחה לו: 'וישוב לביתו', שיזכה לבוא לביתו בשלום ולא ינזק במלחמה. עכ"ל.

המדידה שהחזירה לחיים

בספר 'רבינו הקדוש משינאוא' מביא מעשה: בעיר קראקא התגורר יהודי עשיר שהיה רחוק מאורחת החסידים, יום אחד נפל ילדו מכיסא גבוה ואיבד את הכרתו, הילד הובהל לבית החולים והרופאים שטיפלו בו לא נתנו תקוות רבות, 'גם אם יתעורר וישוב להכרתו בוודאי יהיה פגוע ובעל מום משך כל ימי חייו' פסקו ואמרו.

והנה ליהודי זה היה ידיד קרוב שעמד עמו בקשרי מסחה, והוא היה מחסידיו של הרה"ק רבי לייבוש מרדכי משינאוא זצ"ל, וכאשר שמע על השבר שפקד את ידידו יעץ לו לבוא עמו אל רבו ולבקש ממנו ברכה, ואכן הלה הסכים לבוא אף על פי שבימים כתיקונם לא היה מעלה כן על קצה דעתו, רבי לייבוש מרדכי האזין לדברי האב השבור ופנה אל הגבאי והורה לו: 'קח את המקל אשר ירש אבי הקדוש מזקיני הרה"ק משינאוא, ולך ומדוד עמו את גובה הכסא שהילד נפל ממנו, ואחר כך חזור הנה', הלך הגבאי וסימן על המקל את גובה הכסא וחזר אל הרב, נטל רבי לייבוש מרדכי את המקל ומדד בידו את מספר הטפחים של גובה הכסא ומצא שהם פחות מעשרה טפחים, פנה רבי לייבוש מרדכי אל האב ואמר לו: 'הלא הילד נפל מגובה שהוא פחות מעשרה טפחים, ולפי ההלכה נפילה כזו אינה מטרפת, אם כן על פי הדין אין שום חשש לחיי החולה ובעזרה"ת יקום בקרוב ממיטת חוליו ותהיה לו רפואה שלימה', ואכן כך הוה והילד הבריא וחזר לאיתנו. ואפשר לרמז בפסוק (דברים כה טו): 'איפה שלימה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימך', פירוש, שתמדוד בדיוק את מידת הכיסא ועל ידי זה יאריכו ימך כשתמצא שהוא פחות מעשרה טפחים.

ליטול חלק בהוצאת הגליון ולהארות והערות או לקבל הגליון, ניתן לפנות gilyonhamier@gmail.com

דפוס והוצאה לאור

דפוס מלכות בארה"ק
עוסק כבר מזה שנים
בהדפסת ספרים באיכות
ובמהירות הנדרשת

עימוד - גראפיק - הדפסה - שופינג

מיוחד
לעת הצורך
הדפסה של
2 ימים

חדש!!!
הדפסת
ספרים גם
בכמות
קטנה

עריכה

גליון זה ועוד ספרים וגליונות
רבים וחשובים נערכו ע"י עורכי
מלכות הוצאה לאור בארה"ק
צוות אברכים תלמידי חכמים
שידם רב להם
במבמני התורה והחסידות